

Selvityspyyntö jätteenkeräystä ja -kuljetusta koskevien laiminlyöntien ja puutteiden käsittelyssä ja valvonnassa

RAKYL 31.07.2024
1240/11.01.06.00/2023

Valmistelija	Ympäristöinsinööri Hanne Turunen, puh. 044 417 4690 / hanne.turunen@savonlinna.fi
Selostus	<p>Kiinteistön RN:o 740-3-8-17 (Erkonkatu 6) jätehuollon operatiiviset haasteet on saatettu alueelliselle jätehuoltoviranomaiselle vireille 12.12.2023 saapuneella Kierrätysyhtiö Rippeen tekemällä, ko. kiinteistöä koskevalla katselmuspöytäkirjalla. Asian käsittely siirrettiin 24.4.2024 jätehuoltoviranomaiselta jätelain valvontaviranomaiselle eli kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa kokouksessa 19.6.2024 § 95 määräten Kierrätysyhtiö Rippeen toteuttamaan kiinteistön RN:o 740-3-8-17 jätehuollon jätelain, siihen liittyvien asetusten sekä jätehuoltomääräysten mukaisesti ja työturvallisuuslakia noudattaen. Päätös on toimitettu asianosaisten (Kierrätysyhtiö Rippee ja taloyhtiö) lisäksi myös Etelä-Savon ELY-keskukselle sekä jätehuoltoviranomaiselle tiedoksi. Päätös ei ole lainvoimainen, vaan siitä on valitettu Itä-Suomen hallinto-oikeuteen Kierrätysyhtiö Rippeen toimesta. Päätöksestä § 95 käy ilmi asian käsittelyn eri vaiheet.</p> <p>Kierrätysyhtiö Rippee on osoittanut Etelä-Savon ELY-keskukselle selvityspyynnön 10.4.2024, jonka seurauksena Etelä-Savon ELY-keskus on lähettänyt sekä kunnalliselle ympäristönsuojeluviranomaiselle, että alueelliselle jätehuoltoviranomaiselle selvityspyynnön koskien jätteenkeräykseen ja -kuljetuksiin liittyvien ongelmien käsittelyn menetelmiin, valvonnan käytänteisiin sekä yhteistyön tehostamisen tarpeeseen Savonlinnassa. Selvityspyynnön mukaan tavoitteena on selkeyttää jätteenkeräyksen ja -kuljetuksen seurannan ja valvonnan käytänteitä ja menettelyjä sekä tarkastella asiaa koskevat säännökset ja määräykset. Ely-keskuksen ympäristönsuojeluviranomaiselle lähettämä selvityspyyntö on tämän päätöksen oheismateriaalina A. Kysymyksiin annetaan mahdollisuus vastata soveltuvin osin.</p>
Lapsivaikutusten arviointi	Lapsivaikutuksia ei ole.
Yritysvaikutusten arviointi	Jätehuoltoon liittyvien toimintamallien kehittäminen ja toimijoiden yhteistyön sujuvoittaminen saattaa parantaa myös jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytyksiä.
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa seuraavan vastauksen Etelä-Savon ELY-keskuksen selvityspyyntöön:</p> <p>Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen pitää positiivisena, että alueen viranomaisten ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä kehitetään, toimijoiden välisiä rajapintoja selkeytetään ja yhteisiä toimintatapoja rakennetaan.</p> <p>On syytä muistaa, että Savonlinnassa siirryttiin heinäkuussa 2023 kokonaisuudessaan kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen biojätteen sekä pakkausten</p>

osalta. Näin ollen jätehuollossa Savonlinnan seudulla on varsin hiljattain siirrytty uudenlaiseen toimintamalliin, jonka toteuttamisessa sekä myös valvonnassa tulee vääjäämättä uusia tilanteita eteen niin alan toimijoille, asiakkaille kuin viranomaisillekin, mitkä vaativat yhteistyötä ja ratkaisumalleja, joille ei välttämättä aiemmin ole ollut tarvetta.

Lautakunta toteaa, että osa vastauksista esitettyihin kysymyksiin ja asian käsittelyn tausta käy ilmi rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä 19.6.2024 § 95, jonka ELY-keskuksen pyydetään ottamaan huomioon asian käsittelyssä.

ELY-keskuksen kysymykset ja vastaukset luetteloidaan alla:

1) Onko ympäristönsuojeluviranomainen jo käsitellyt sille 24.4.2024 siirrettyä Erkonkatu 6 asiaa ja miten. Miten näette jätelain valvontaviranomaisten tehtävät ja toimivaltakysymykset Erkonkatu 6 keräysongelmien hoitamisessa ja kiinteistön jäteastioiden tyhjentämisen saamiseksi työturvalliseksi ensi talveksi/tuleviksi vuosiksi?

Vastaus: Asia on käsitelty lautakunnan päätöksellä 19.6.2024 § 95, jossa annettun määräyksen - perusteluineen ja vaihtoehtoisine tapoineen järjestää kiinteistön jätteenkuljetus - katsotaan mahdollistavan kiinteistön jäteastioiden työturvallisen tyhjentämisen sekä asianmukaisen jätehuollon, täyttäen samalla ko. lainkohdan vaatimuksen kohtuullisuudesta. Toimivaltakysymyksessä ei ole lautakunnan mielestä epäselvyyttä ja lautakunta on toimivaltaisena viranomaisena antanut määräyksen jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi.

2) Näkemykset Erkonkatu 6 jätteenkeräyspaikan sijaintiin, kunnossapitoon ja astioiden tyhjentämiseen turvallisesti myös talviaikaan: Millä toimenpitein asiaa tulisi hoitaa ja tarvittavat viranomaismenettelyt. Rippeen mukaan Erkonkatu 6 ei ollut hoitanut kiinteistölle kuuluvaa liukkaudentorjuntaa ja jätepiste ei myöskään täyttänyt jätehuoltomääräysten ja lain asettamia vaatimuksia mm. työturvallisuuden osalta.

Vastaus: Asia on käsitelty lautakunnan päätöksellä 19.6.2024 § 95 ja lautakunta korostaa, että kiinteistön kuuluu hoitaa kohteen talvikunnossapito ja muu liukkaudentorjunta Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräysten § 27 mukaisesti. Mikäli talvikunnossapito on tilapäisesti, esimerkiksi poikkeuksellisista sääolosuhteista johtuen riittämätöntä työturvalliseen astioiden tyhjentämiseen, tulee tyhjentämisestä tilapäisesti pidättäytyä, kontaktoida asiakas ja tyhjentää kiinteistön jäteastiat pikimmiten, kun se on mahdollista tehdä turvallisesti. Mikäli kiinteistön talvikunnossapitoa laiminlyödään jatkuvasti ja säännönmukaisesti, tulee tästä ilmoittaa jätehuollon valvontaviranomaiselle toimenpiteitä varten.

3) Olivatko järjestetyt katselmuks (kuten 14.12.2023, 13.3.2024) ja muut viranomaistoimenpiteet riittäviä? Harkitsitteko jätelain mukaisia valvontatoimia kuten yksittäisen määräyksen antaminen?

Vastaus: Lautakunta antoi 19.6.2024 jätelain 646/2011 § 125 mukaisen yksittäisen määräyksen asian siirryttyä ympäristönsuojeluviranomaiselle käsiteltäväksi. Sitä edeltävien toimenpiteiden katsotaan olleen riittäviä sen hetkisen arvion mukaan. Prosessin aikana on tarkennettu haasteiden ja puutteiden tapauskohtaista käsittelyä esimerkiksi jätelautakunnan päätöksellä 20.2.2024 § 5 annettulla ohjeistuksella.

4) Mitä ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta sisältää jätehuoltomääräysten jätteen keräyspaikkoja koskevien määräysten osalta. Millaisia jäteastian sijoittamiseen liittyviä laiminlyöntejä ja ongelmia ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee?

Vastaus: Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo niin ilmoitusten perusteella, kuin osittain myös muun säännöllisen valvonnan yhteydessä jätteen keräyspaikkojen lain- ja määräysten mukaisuutta. Jäteastian sijoittamiseen liittyviä ongelmia, joita ympäristönsuojeluviranomainen on käsitellyt, ovat olleet esimerkiksi jäteastian siirtoon tai jäteastian luokse pääsemiseen liittyvät haasteet sekä jäteastian sijoittaminen pehmeälle maapohjalle ja/tai jätekatoksen ulkopuolelle.

5) Kun Kierrätysyhtiö Rippeestä on ilmoitettu heinäkuusta 2023 asti järjestämässään jätteenkuljetuksessa havaitsemistaan työturvallisuusriskeistä tapauskohtaisesti (jätelautakunta 20.2.2024), onko viranomaisten yhteisiä katselmuksia ollut Erkonkatu 6 lisäksi ja onko niissä saatu ratkaistua esille tulleita ongelmia ja laiminlyöntejä. Oletteko soveltaneet jätteenkeräyksen ongelmassa jätelain 125 §:ä ja 126 §:ää ja milloin yksittäisen määräyksen antaminen tai rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen tulee kyseeseen? Onko rakennus- ja ympäristölautakunta käsitellyt jätteen keräyspaikkoihin liittyviä laiminlyöntejä ja rikkomuksia?

Vastaus: Tämän päätöksen valmistelijan tiedossa ei ole, että rakennus- ja ympäristölautakunta olisi kiinteistön Erkonkatu 6:ta lukuun ottamatta käsitellyt jätteen keräyspaikkoihin liittyviä ongelmia tai antanut jätelain mukaisia em. määräyksiä. Yksittäisten, haastavien kiinteistöjen kohdalla on sekä yhdessä jätehuoltoviranomaisen, ympäristönsuojeluviranomaisen edustajan, asiakkaan ja operatiivisen toiminnan edustajan kanssa käyty paikan päällä kiinteistöllä tutustumassa ja etsimässä ratkaisua jätehuollon ongelmiin. Ongelmat on tyypillisesti saatu ratkaistua kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla sopimalla. Viranomaisen ja/tai asiakkaan kesken järjestettyjä paikallakäyntejä on luonnollisesti tehty myös ennen kunnalliseen jätteenkuljetusmalliin siirtymistä.

6) Miten Itä-Suomen aluehallintoviraston Työsuojelun vastuualueen lausunnot 2.1.2024 ja 10.2.2024 (Erkonkatu 6) on otettu/otetaan huomioon kiinteistöjen jätteenkeräyksen ja -kuljetuksen valvonnassa ja valvonnan menettelyissä?

Vastaus: Kyseinen lausunto ei ole lautakunnan päätöksen 19.6.2024 § 95 näkemyksen mukaan kohdekohtaiseen riskinarvioon soveltuva johtuen lausunnon antamisesta toisenvaraiseen tietoon pohjautuen ja ilman lausunnon antajan paikallakäyntiä tai kaikkien asianosaisten kuulemista, mutta lautakunta pitää lausuntoa tärkeänä muistutuksena työturvallisuuslain ehdottomasta noudattamisvelvollisuudesta.

7) Mitä kehitettävää näette jätteenkeräyksessä esiin tulevien laiminlyöntien ja ongelmien hoitamisessa ja yhteistyön lisäämisessä eri toimijatahosen/osapuolten kesken; kiinteistön haltijat, Kierrätysyhtiö Rippee, alueellinen jätehuoltoviranomainen, ympäristönsuojeluviranomainen.

Vastaus: Yhteisiä rajapintoja näiden kaikkien toimijoiden välillä on paljon ja on tärkeää, että kukin toimija tietää ja ymmärtää oman vastuualueensa ja velvollisuutensa. Yhtä tärkeää on kyky rakentavaan yhteistyöhön muiden

toimijoiden kanssa. Yhteistyötä on syytä kehittää esimerkiksi säännöllisten tapaamisten muodossa, jonka seurauksena myös eri toimijoiden väliset vastuut selkeytynevät kaikille osapuolille.

Asiakkaille eli kiinteistön haltijoille tilanne on myös uusi ja vaikka jätehuoltomääräykset ovat Savonlinnassa olleet voimassa eri muodoissaan jo pitkään, niin niiden sisältö voi silti jossain määrin yllättää asiakkaat. Kuntayhtiö saattaa raportoida jätteenkeräyspaikkojen puutteista viranomaiselle eri herkkyydellä kuin markkinoilla toimivat yritykset ja näin ollen puutteelliset olosuhteet jätteenkeräykseen liittyen voivat joissain tapauksissa tulla asiakkaille aidosti yllätyksenä. Asiakkaat tarvitsevat neuvontaa, ohjausta ja opastusta ja lautakunta näkee tämän lähestymistavan paitsi asiakasystävällisempänä, niin myös monesti ratkaisukeskeisempänä sekä hyvän hallintotavan mukaisempana kuin suoraviivaisemman lähestymistavan asiaan esimerkiksi kehotuksen muodossa.

8) Millaista lisäohjeistusta, seurantaa ja valvontaa tarvittaisiin jätteiden keräyspaikan sijaintiin liittyen mm. työturvallisuuden näkökulmasta haasteellisten kiinteistöjen tunnistamisessa ja valvonnassa (kuten siirtoväylän liiallinen kaltevuus, muut esteet, liukkauden torjunta ym.)?

Vastaus: Jätehuoltomääräysten käytännön soveltaminen kiinteistöillä, määräysten tulkinta sekä yhteisen ymmärryksen saavuttaminen aiheesta olisi lautakunnan mielestä tarpeellista, jotta jätteen keräys ja kuljetus voidaan toteuttaa turvallisesti, ympäristöystävällisesti ja kustannustehokkaasti. Yhteisen näkemyksen ja tavoitetilan (kuten toimiva, turvallinen jätehuolto) saavuttamiseksi olisi hyödyllistä laatia lyhyt ja mahdollisimman yksiselitteinen ohjeistus niin asiakkaille kuin muille toimijoille noudatettavaksi.

9) Liitteenä olevassa taustamuistiolounnoksessa kerrotaan yhtiön ja jätehuoltoviranomaisen/lautakunnan tietoyhteistyöstä; kummallakaan ei mandaattia ohjata toisen toimintaa. Tulisiko omistajakuntien olla tiiviimmin mukana mm. jätehuollon palvelutason määrittämisessä yhdessä alueellisen jätelautakunnan ja kierrätysyhtiön kanssa. Mitä kehittämistarpeita tähän liittyen on tunnistettu Savonlinnan seudulla?

Vastaus: Savonlinnan seudulle on perustettu seudullisen jätehuollon työryhmä, jossa on mukana myös kuntien edustus. Käynnissä on myös jätehuoltopoliittisen ohjelman valmistelu, jossa on osaltaan sivuttu mm. palvelutason määrittämiseen liittyviä seikkoja. Tämänkaltaiset yhteistyöryhmät ovat parhaimmillaan toimintaa kokonaisuudessaan aidosti kehittäviä, ymmärrystä lisääviä ja yhteistyötä parantavia. Ryhmän toiminta tulee jatkossakin mahdollistaa riittävällä resursoinnilla.

10) Muuta lausuttavaa viranomaisten yhteistyön parantamiseksi ja menettelyjen kehittämiseksi jätteen keräyksen ja -kuljetuksen valvonnassa ja seurannassa. Miltä osin toimivaltakysymyksiä ja menettelyjä säännösten soveltamisessa tulisi yhdessä pohtia/selkiyttää?

Vastaus: Lautakunnalla ei ole lisättävää jo yllä esitettyyn.

11) Onko teillä Erkonkatu 6 kiinteistön jätteenkeräyksen ongelmiin liittyen muuta aineistoa, josta ELY-keskuksen tulisi tietää. Pyydämme lähettämään.

Vastaus: Ely-keskus on tietävästi saanut jo kattavasti aineistoa liittyen ko. kiinteistön jätehuoltoon. Mikäli tietotarpeita käy ilmi, voi asiasta olla yhteydessä ympäristönsuojelupalveluiden ympäristöinsinööriin.

Päätös

Tiedoksi Etelä-Savon ELY-keskus / ympäristönsuojelun asiantuntija Pirjo Angervuori
Alueellinen jätehuoltoviranomainen

Toimenpiteet Etelä-Savon ELY-keskus / kirjaamo